

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва та хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо

для студентів 2 курсу

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ - 2023

Розробник: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Теряєва Лариса Анатоліївна, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від "28" серпня 2023 року № 11

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів
__._. 2023 р.

Гарант освітньої програми _____ Яна КИРИЛЕНКО

Робочу програму перевірено

__._. 2023 р.

Заступник декана _____ Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
<i>«Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо»</i>			
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>		
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>		
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>2/60</i>		
<i>Курс</i>	<i>2</i>		-
<i>Семестр</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	-
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>2</i>		
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	-
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	-
<i>Аудиторні</i>	<i>36</i>	<i>36</i>	-
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	-
<i>Семестровий контроль</i>	-		-
<i>Самостійна робота</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	-
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета - формування і розвиток музично-слухового й музично-аналітичного досвіду студента, що передбачає вільне володіння навичками чистого інтонування музичного матеріалу в різних формах, цілісного сприйняття музичного твору, грамотного аналізу окремих елементів музичної мови, глибокого осмислення композиційних, жанрово-стильових та стилістичних особливостей музичного твору як художнього об'єкту.

Завдання:

- формування навичок чистого інтонування та визначення на слух елементів музичної мови;
- формування навички вільного читання з листа одноголосних мелодій, дво-триголосних фрагментів та хорових партитур;
- розвиток внутрішнього слуху (уміння визначати стиль та характер музичного твору без програвання його на інструменті, визначати мелодичні та ладові особливості, функціонально-гармонічну канву хорової партитури, її ладо-тональні, темпові зміни, композиційні особливості);
- розвиток навички ансамблевого виконання;
- розвиток навички аналізу музичних творів та елементів музичної мови;
- формування осмисленого ставлення до музичного мистецтва різних епох;
- формування навичок запису одноголосного та двоголосного диктанту;
- розвиток навички добору акомпанементу до заданої мелодії (класико-романтичного стилю або естрадно-джазового);

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу студент формує такі **компетентності**:

Загальні:

- здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність працювати автономно;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові):

- здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності;
- здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва;
- здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва;
- здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності;
- здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності;
- здатність застосовувати базові знання музично-теоретичних систем та провідних концепцій та отримані знання з педагогіки та психології у педагогічній діяльності з фаху;
- здатність оперувати професійною термінологією;
- здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності;
- здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків;
- здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій;
- здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці;

- здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

- демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської та диригентської діяльності.

- відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

- демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

- демонстрація музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва. знати основи педагогіки та психології та володіти навчальним репертуаром з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Вивчення курсу Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо здійснюється в тісному зв'язку з вивченням таких музично-теоретичних дисциплін як гармонія, поліфонія, аналіз музичних творів (поліфонія) та передбачає створення студентами результативного творчого проекту, який синтезує програмні результати вивчення зазначених дисциплін та презентує рівень навчальних досягнень студентів у творчій формі.

Навчальний матеріал дисципліни побудований на прикладах світової та української класичної та естрадної музики, творів сучасних українських та зарубіжних композиторів, народної української творчості.

У разі загострення епідеміологічної ситуації, пов'язаної з COVID-19, усі практичні заняття будуть проводитись дистанційно. Виконання усіх видів завдань, запланованих програмою, відбуватиметься в режимі відео-конференцій на платформі Google, Zoom та з використанням ЕНК «Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо» на платформі Moodle.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

(3 семестр)

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт	
			Аудиторна:	
			Практичні	Самостійна
Змістовий модуль 1. Фонізм акордів				
Тема 1.1.	Тризвук, його різновиди	6	4	2
Тема 1.2.	Обернення тризвуків	6	4	2
Тема 1.3.	Септакорд, його різновиди	10	6	4
Тема 1.4.	Обернення септакордів	8	6	2

Модульний контроль		2		
Разом		32	20	10
Змістовий модуль 2. Функціональна основа мажорно-мінорної системи				
Тема 2.1.	Головні тризвуки ладу	6	4	2
Тема 2.2.	Головні септакорди ладу	12	6	4
Тема 2.3.	Домінантсептакорд та його обернення	10	6	4
Модульний контроль		2		
Разом		28	16	10
Усього		60	36	20

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання
(4 семестр)

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
			Аудиторна:		МКР
			Практичні	Самостійна	
Змістовий модуль 1. Функціональні зв'язки акордів мажорно-мінорної системи					
Тема 1.1.	Септакорд II ступеня та його обернення	8	4	4	
Тема 1.2.	Септакорд VII ступеня та його обернення	7	4	3	
Тема 1.3.	Внутрішньо-функціональне розв'язання головних септакордів ладу	6	6		
Тема 1.4.	Тризвуки побічних ступенів ладу	7	4	3	
Модульний контроль		2			2
Разом		30	18	10	2
Змістовий модуль 2. Ладова альтерація. Ладовий хроматизм					
Тема 2.1.	Ладова альтерація в мажорі та мінорі	6	6		
Тема 2.2.	Альтеровані інтервали та акорди ладу	9	4	5	
Тема 2.3.	Прохідний та допоміжний хроматизми	9	4	5	
Тема 2.4.	Хроматична гама	4	4		
Модульний контроль		2			2
Разом		30	18	10	2
Усього		60	36	20	4

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Фонізм акордів

Тема 1.1. Тризвук, його різновиди

Мета: набуття слухового й аналітичного досвіду визначення фонізму мажорного, мінорного, збільшеного та зменшеного тризвуків, усвідомлення відмінностей їхньої структури, осмислення виразності звучання кожного з різновидів тризвуку в музичних творах, розвиток навичок чистого інтонування чотирьох видів тризвуків від різних звуків.

Тема 1.2. Обернення тризвуків

Мета: набуття слухового й аналітичного досвіду визначення фонізму обернень мажорного, мінорного, збільшеного та зменшеного тризвуків. обернень, усвідомлення відмінностей їхньої структури, осмислення виразності звучання кожного з обернень певного виду тризвуку в музичних творах, розвиток навичок чистого інтонування чотирьох видів тризвуків та їх обернень, побудованих від різних звуків.

Тема 1.3. Септакорд, його різновиди

Мета: набуття слухового й аналітичного досвіду визначення фонізму септакордів різних видів, усвідомлення відмінностей їхньої структури, пріоритету семи різновидів септакордів у художній практиці, осмислення виразових особливостей їхнього звучання у музичних творах, розвиток навичок чистого інтонування семи видів септакордів від різних звуків.

Тема 1.4. Обернення септакордів

Мета: набуття слухового й аналітичного досвіду визначення фонізму обернень семи видів септакордів, усвідомлення відмінностей їхньої структури, осмислення виразності їх звучання у музичних творах, розвиток навичок чистого інтонування семи видів септакордів та їх обернень, побудованих від різних звуків.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Функціональна основа мажорно-мінорної системи

Тема 2.1. Головні тризвуки ладу

Мета: усвідомлення функціональної логіки мажорно-мінорної системи, засвоєння типових мелодико-інтонаційних і мелодико-гармонічних формул плагального, автентичного та повного функціонального зворотів за участі головних тризвуків ладу, набуття слухового та аналітичного досвіду визначення типів функціональних зворотів у мелодіях та музичних творах гомофонно-гармонічного викладу, розвиток навичок чистого інтонування головних тризвуків ладу з оберненнями, осмислення ролі функціональної логіки в організації музичної композиції.

Тема 2.2. Головні септакорди ладу

Мета: усвідомлення ладових функцій трьох головних септакордів, засвоєння типових мелодико-інтонаційних і мелодико-гармонічних формул плагального, автентичного та повного функціонального зворотів за участі трьох головних септакордів ладу, осмислення відмінностей структури септакордів другого та сьомого ступенів в натуральному та

гармонічному мажорі, набуття слухового та аналітичного досвіду визначення типів функціональних зворотів у мелодіях та музичних творах гомофонно-гармонічного викладу, розвиток навичок чистого інтонування головних септакордів ладу.

Тема 2.3. Домінантсептакорд та його обернення

Мета: усвідомлення ладо-гармонічної функції домінантсептакорду, засвоєння типових мелодико-інтонаційних і мелодико-гармонічних формул автентичних та повних функціональних зворотів за участі домінантсептакорду та його обернень із розв'язанням, розвиток навичок чистого інтонування вивчених акордів із розв'язанням, набуття слухового та аналітичного досвіду визначення домінантсептакорду та його обернень у мелодіях та музичних творах гомофонно-гармонічного викладу.

4 семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Функціональні зв'язки акордів мажорно-мінорної системи

Тема 1.1. Септакорд II ступеня та його обернення

Мета: осмислення субдомінантної функції септакорду II ступеня з оберненнями, його драматургічної ролі в композиції музичного твору, усвідомлення відмінностей структури цього акорду в різних видах мажору та в мінорі, засвоєння логіки розв'язання септакорду II ступеня та його обернень, розвиток навичок чистого інтонування, визначення на слух вивчених акордів та добору акомпанементу з використанням цих акордів у мажорних та мінорних тональностях 0-6 знаків.

Тема 1.2. Септакорд VII ступеня та його обернення

Мета: осмислення домінантної функції септакорду VII ступеня з оберненнями, його драматургічної ролі в композиції музичного твору, усвідомлення відмінностей структури цього акорду в різних видах мажору та в мінорі, засвоєння логіки розв'язання септакорду VII ступеня та його обернень, розвиток навичок чистого інтонування, визначення на слух вивчених акордів та добору акомпанементу з використанням цих акордів у мажорних та мінорних тональностях 0-6 знаків.

Тема 1.3. Внутрішньо-функціональне розв'язання головних септакордів ладу

Мета: засвоєння логіки внутрішньо-функціонального розв'язання головних септакордів за правилами «хреста» і «кола», набуття слухового досвіду визначення функцій акордових послідовностей у музичних творах, розвиток навичок інтонування акордових ланцюгів, пов'язаних логікою внутрішньо-функціонального розв'язання, а також добору акомпанементу з використанням логіки внутрішньо-функціонального розв'язання у мажорних та мінорних тональностях 0-6 знаків.

Тема 1.4. Тризвуки побічних ступенів ладу

Мета: усвідомлення функціональної специфіки, виразових якостей та драматургічної ролі тризвуків II, VII ступенів та медіант, засвоєння відмінностей структури означених тризвуків у

різних видах мажору та в мінорі, розвиток навичок чистого інтонування вивчених акордів у мажорних та мінорних тональностях 0-6 знаків, а також добору акомпанементу з використанням тризвуків побічних ступенів ладу, набуття досвіду визначення на слух вивчених акордів у музичних творах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Ладова альтерація. Ладовий хроматизм

Тема 2.1. Ладова альтерація в мажорі та мінорі

Мета: осмислення явища ладової альтерації, усвідомлення відмінності альтерації ступенів у мажорі та мінорі, засвоєння типових мелодико-інтонаційних формул з використанням альтерованих ступенів у мажорі та мінорі, розвиток навичок чистого інтонування інтонаційних послідовностей з альтерованими ступенями, створення мелодій та запису одноголосних та двоголосних диктантів з використанням ладової альтерації у мажорних та мінорних тональностях 0-7 знаків.

Тема 2.2. Альтеровані інтервали та акорди ладу

Мета: усвідомлення специфіки альтерованих інтервалів і акордів у мажорі та мінорі, їх виразових якостей та драматургічної ролі у розвитку музичної думки, набуття слухового досвіду визначення альтерованих інтервалів та акордів у музичних творах, розвиток навичок чистого інтонування альтерованих інтервалів і акордів із розв'язанням та запису одноголосних і двоголосних диктантів з використанням альтерованих інтервалів у мажорних та мінорних тональностях 0-7 знаків.

Тема 2.3. Прохідний та допоміжний хроматизми

Мета: осмислення явища ладового хроматизму, його різновидів, усвідомлення виразових якостей ладових хроматизмів, засвоєння типових мелодико-інтонаційних формул з використанням прохідних та допоміжних хроматизмів, розвиток навичок чистого інтонування ступеневих послідовностей, сольфеджування, створення мелодій та запису одноголосних і двоголосних диктантів з використанням прохідних та допоміжних хроматизмів у мажорних та мінорних тональностях 0-7 знаків.

Тема 2.4. Хроматична гама

Мета: засвоєння логіки побудови хроматичної гами в мажорі та мінорі у висхідному й низхідному русі, розвиток навичок чистого інтонування звукоряду хроматичної гами у мажорних та мінорних тональностях 0-7 знаків, усвідомлення виразової специфіки хроматичної гами у процесі слухового аналізу музичних творів.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	10	10	8	8
Робота на практичних заняттях	10	10	100	8	80
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15
Разом		-	155	-	128
Максимальна кількість балів: 283 бали					

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів

Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9
Робота на практичних заняттях	10	9	90	9	90
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10
	Разом	-	139	-	134
Максимальна кількість балів: 273					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Фонізм акордів		
1.1.	Тризвук, його різновиди	<ul style="list-style-type: none"> – <i>інтонування від звуків</i> вгору та вниз чотирьох видів тризвуків; – <i>сольфеджування</i> одноголосних мелодій та опрацювання триголосних музичних фрагментів з використанням різних видів тризвуків у тональностях 0-5 знаків; – <i>визначення на слух</i> тризвуків у творах, запропонованих викладачем; – <i>аналіз</i> образно-емоційного змісту музичних творів з використанням вивчених акордів. – <i>імпровізація мелодій</i> з використанням вивчених акордів у різних видах мажору й мінору; – <i>створення мелодій</i> з використанням тризвуків різних видів; – <i>пошук</i> вивчених акордів у творах з фаху.
1.2.	Обернення тризвуків	<ul style="list-style-type: none"> – <i>інтонування від звуків</i> вгору та вниз секстакордів та квартсекстакордів чотирьох видів; – <i>сольфеджування</i> одноголосних мелодій та опрацювання триголосних музичних фрагментів з використанням обернень різних видів тризвуків у тональностях 0-5 знаків; – <i>визначення на слух</i> обернень тризвуків у творах, запропонованих викладачем; – <i>аналіз</i> образно-емоційного змісту музичних творів з використанням вивчених акордів; – <i>імпровізація мелодій</i> в різних видах мажору й мінору з використанням вивчених акордів; – <i>створення мелодій</i> з використанням секстакордів та квартсекстакордів чотирьох видів тризвуків; – <i>пошук</i> вивчених акордів у творах з фаху.

1.3.	Септакорд, його різновиди	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування від звуків вгору та вниз семи видів септакордів; – сольфеджування одноголосних мелодій та опрацювання чотириголосних музичних фрагментів з використанням різних видів септакордів у тональностях 0-5 знаків; – визначення на слух септакордів у музичних творах, запропонованих викладачем; – аналіз образно-емоційного змісту музичних творів з використанням вивчених акордів; – імпровізація мелодій в різних видах мажору й мінору з використанням вивчених акордів; – створення мелодій з використанням різновидів септакордів; – пошук вивчених акордів у творах з фаху.
1.4.	Обернення септакордів	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування від звуків вгору та вниз семи видів септакордів; – сольфеджування одноголосних мелодій та опрацювання чотириголосних музичних фрагментів з використанням різних видів септакордів у тональностях 0-5 знаків; – визначення на слух септакордів у музичних творах, запропонованих викладачем; – аналіз образно-емоційного змісту музичних творів з використанням вивчених акордів; – імпровізація мелодій в різних видах мажору й мінору з використанням вивчених акордів; – створення мелодій з використанням різновидів септакордів; – пошук вивчених акордів у творах з фаху.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Функціональна основа мажорно-мінорної системи		
2.1.	Головні тризвуки ладу	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування головних тризвуків ладу з оберненнями у тональностях 0-5 знаків; – сольфеджування одноголосних мелодій та триголосних музичних фрагментів з використанням головних тризвуків у тональностях 0-5 знаків; – визначення на слух різних типів функціональних зворотів за участі головних тризвуків ладу та їх обернень у творах, запропонованих викладачем; – аналіз (функціонально-гармонічний) музичних творів з використанням вивчених акордів; – добір акомпанементу з використанням головних тризвуків ладу до мелодій, запропонованих викладачем; – імпровізація мелодій в різних видах мажору й мінору з використанням вивчених акордів; – створення мелодій з використанням вивчених акордів;

		<ul style="list-style-type: none"> – пошук різних типів функціональних зворотів з використанням головних тризвуків ладу та їх обернень у творах з фаху.
2.2.	Головні септакорди ладу	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування основного виду головних септакордів ладу в тональностях 0-5 знаків; – сольфеджування мелодій та чотириголосних музичних фрагментів з використанням головних септакордів ладу в тональностях 0-5 знаків; – визначення на слух різних типів функціональних зворотів за участі головних септакордів ладу в музичних творах, запропонованих викладачем; – аналіз (функціонально-гармонічний) музичних творів з використанням вивчених акордів; – добір акомпанементу з використанням головних септакордів ладу до мелодій, запропонованих викладачем; – імпровізація мелодій в різних видах мажору й мінору з використанням руху по тонах вивчених акордів; – створення мелодій з використанням вивчених акордів; – пошук різних типів функціональних зворотів з використанням головних септакордів у творах з фаху.
2.3.	Домінантсептакорд та його обернення	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування домінінтсептакорду та його обернень із розв'язанням у тональностях 0-5 знаків; – сольфеджування одноголосних мелодій та опрацювання чотириголосних музичних фрагментів з використанням домінінтсептакорду та його обернень у тональностях 0-5 знаків; – визначення на слух функціональних зворотів з використанням домінінтсептакорду та його обернень у творах, запропонованих викладачем; – аналіз (функціонально-гармонічний) музичних творів з використанням вивчених акордів; – добір акомпанементу з використанням домінант септакорду та його обернень до мелодій, запропонованих викладачем; – імпровізація мелодій з використанням руху по тонах домінантсептакорду / його обернень; – створення мелодій з використанням вивчених акордів; – пошук функціональних зворотів з використанням домінантсептакорду / його обернень у творах з фаху.

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Функціональні зв'язки акордів мажорно-мінорної системи		
1.1.	Септакорд II ступеня та його обернення	<ul style="list-style-type: none"> – <i>інтонування</i> септакорду II ступеня та його обернень із розв'язанням в акордових послідовностях у тональностях 0-6 знаків; – <i>письмові вправи</i> з побудови септакорду II ступеня та його обернень із розв'язанням у тональностях 0-6 знаків; – <i>сольфеджування</i> мелодій, а також прикладів гармонічного чотириголосся з використанням септакорду II ступеня та його обернень; – <i>визначення на слух</i> акордових послідовностей з використанням септакорду II ступеня та його обернень; – <i>слуховий аналіз</i> (функціонально-гармонічний) музичних фрагментів з використанням вивчених акордів, поданих в аудіо-запису; – <i>створення мелодій</i> з використанням септакорду II ступеня / його обернень; – <i>добір акомпанементу</i> до мелодій з використанням септакорду II ступеня / його обернень; – <i>пошук</i> вивчених акордів у творах репертуару з фаху.
1.2.	Септакорд VII ступеня та його обернення	<ul style="list-style-type: none"> – <i>письмові вправи</i> з побудови септакорду VII ступеня та його обернень із розв'язанням у тональностях 0-6 знаків; – <i>інтонування</i> септакорду VII ступеня та його обернень із розв'язанням в акордових послідовностях у тональностях 0-6 знаків; – <i>сольфеджування</i> мелодій, а також прикладів гармонічного чотириголосся з використанням септакорду VII ступеня та його обернень; – <i>визначення на слух</i> акордових послідовностей з використанням септакорду VII ступеня та його обернень; – <i>слуховий аналіз</i> (функціонально-гармонічний) музичних фрагментів з використанням вивчених акордів, поданих в аудіо-запису; – <i>створення мелодій</i> з використанням септакорду VII ступеня / його обернень; – <i>добір акомпанементу</i> до мелодій з використанням септакорду VII ступеня / його обернень; – <i>пошук</i> вивчених акордів у творах репертуару з фаху.

1.4.	Тризвуки побічних ступенів ладу	<ul style="list-style-type: none"> – письмові вправи з побудови тризвуків побічних ступенів з оберненнями у тональностях 0-6 знаків; – інтонування побудованих акордів, а також функціональних послідовностей за участю тризвуків побічних ступенів з оберненнями у тональностях 0-6 знаків; – сольфеджування мелодій а також двоголосних, триголосних прикладів та гармонічного чотириголосся з використанням тризвуків побічних ступенів з оберненнями; – визначення на слух функціональних послідовностей акордів з використанням тризвуків побічних ступенів з оберненнями у творах, поданих в аудіо-запису; – створення мелодій з використанням тризвуків побічних ступенів з оберненнями; – добір акомпанементу до мелодій з використанням вивчених акордів; – пошук вивчених акордів у творах репертуару з фаху.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Ладова альтерація. Ладовий хроматизм		
2.2.	Альтеровані інтервали та акорди ладу	<ul style="list-style-type: none"> – письмові вправи з побудови альтерованих інтервалів та акордів із розв’язанням у тональностях 0-7 знаків; – інтонування побудованих інтервалів та акордів з розв’язанням у тональностях 0-7 знаків; – сольфеджування мелодій, а також двоголосних, триголосних прикладів та гармонічного чотириголосся з використанням альтерованих інтервалів та акордів головних функцій; – створення двоголосних фрагментів з використанням альтерованих інтервалів із розв’язанням у тональностях 0-7 знаків; – добір акомпанементу до мелодій з альтерованими акордами головних функцій; – визначення на слух альтерованих інтервалів та акордів у фрагментах музичних творів, поданих в аудіо-запису; – пошук альтерованих інтервалів та акордів у творах репертуару з фаху.
2.3.	Прохідний та допоміжний хроматизми	<ul style="list-style-type: none"> – інтонування діатонічних ступенів ладу та їхніх хроматичних похідних допоміжної / прохідної функцій у мажорних та мінорних тональностях 0-7 знаків; – сольфеджування одноголосних прикладів з використанням допоміжних та прохідних ладових хроматизмів; – визначення на слух ладових хроматизмів різних функцій у мелодіях музичних творів, поданих в аудіо-запису; – створення мелодій з використанням типових

		інтонацій із ладовими хроматизмами різних функцій; – <i>пошук</i> ладових хроматизмів різних функцій у мелодіях творів із фаху.
--	--	--

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.1. Критерії оцінювання практичних занять

Критерії оцінювання роботи	Кількість балів
Студент надав декілька правильних визначень теоретичних понять з даної дисципліни згідно концепцій різних авторів. Відповідально підійшов до виконання поставлених завдань. Не припускається помилок у аналізі запропонованого музичного твору, інтонуванні інтервалів, гам, послідовностей. Студент пише диктанти без помилок та впізнає інтервали наслух. Здатний розкрити характер музичного твору в процесі аналізу засобів музичної виразності та пов'язати проблеми аналізу з матеріалом інших музично-теоретичних дисциплін.	9-10
Студент надав правильні визначення теоретичних понять з даної дисципліни. Майже не припускається помилок у аналізі запропонованого музичного твору, інтонуванні інтервалів, гам, послідовностей. Студент пише диктанти з незначними помилками та впізнає інтервали наслух. Вміє розкрити характер музичного твору в процесі аналізу засобів музичної виразності, але робить деякі помилки. Здатний пов'язати проблеми аналізу з матеріалом інших музично-теоретичних дисциплін.	7-8
Студент надав неточні визначення теоретичних понять з даної дисципліни. Формально підійшов до виконання практичних завдань. Припускається значних помилок у аналізі запропонованого музичного твору, інтонуванні інтервалів, гам, послідовностей. Студент пише диктанти із серйозними помилками та не впізнає інтервали наслух. Не вміє повністю розкрити характер музичного твору в процесі аналізу засобів музичної виразності. Виявляє труднощі у розкритті проблем аналізу у зв'язку з матеріалом інших музично-теоретичних дисциплін.	5-6
Студент не в змозі надати визначення основних теоретичних понять з даної дисципліни. Не здатний виконати письмове практичне завдання або робить його з грубими помилками. Припускається серйозних помилок у аналізі запропонованого музичного твору, інтонуванні інтервалів, гам, послідовностей. Студент не здатний написати диктант, не впізнає інтервали наслух. Не вміє розкрити характер музичного твору в процесі аналізу засобів музичної виразності. Виявляє серйозні труднощі у розкритті проблем аналізу у зв'язку з матеріалом інших музично-теоретичних дисциплін	0-4

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням елементів електронних завдань.

Форма проведення: комбінована

Максимальна кількість балів: 25

Зміст: усний музичний диктант (максимальний бал - 5), слуховий аналіз (максимальний бал - 5), сольмізація з листа (максимальний бал - 5), інтонаційні вправи (максимальний бал - 5), творчі завдання (максимальний бал - 5)

Критерії оцінювання:

22 – 25 балів - не більше однієї помилки в усному музичному диктанті, чисте інтонування з листа музичного прикладу у класико-романтичній стилістиці, до двох незначних помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, вільне оперування інтонаційними моделями під час виконання творчих завдань.

17 – 21 бал - не більше трьох помилок в усному музичному диктанті, до трьох огріхів в інтонуванні з листа музичного прикладу класико-романтичної стилістики за умови дотримання музичного строю, до трьох незначних помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, вправне оперування інтонаційними моделями під час виконання я творчих завдань.

16 – 11 балів - до чотирьох помилок усному музичному диктанті, до чотирьох помилок у читанні з листа музичного прикладу з класико-романтичної стилістики, до трьох помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, обмеженість оперування інтонаційними моделями під час виконання творчих завдань.

1 – 10 балів - більше п'яти грубих помилок усному музичному диктанті, інтонування з листа музичного прикладу з класико-романтичної стилістики із значною кількістю помилок та недотриманням музичного строю, до шести помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, неспроможність оперувати інтонаційними моделями під час виконання творчих завдань.

6.3. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок

C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом 60 год.: практичні – 36 год., самостійна робота – 20 год., модульний контроль – 4 год.							
Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Фонізм акордів				Функціональна основа мажорно-мінорної системи		
Кількість балів за модуль	155 балів				128 бали		
Практичні	1.1	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.
Теми практичних занять	Тризвук, його різновиди (4 год)	Обернення тризвуків (4 год)	Септакорд, його різновиди (6 год)	Обернення септакордів (6 год)	Головні тризвуки ладу (4 год)	Головні септакорди ладу (6 год)	Домінантсептакорд та його обернення (6 год)
Практичні заняття (всього 198 балів)	(1+10)*2	(1+10)*2	(1+10)*3	(1+10)*3	(1+10)*2	(1+10)*3	(1+10)*3
Самостійна робота (всього 35 балів)	56	56	56	56	56	56	56
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)		
Разом	283 бали						

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом 60 год.: практичні – 36 год., самостійна робота – 20 год., модульний контроль – 4 год.								
Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Функціональні зв'язки акордів мажорно-мінорної системи				Ладова альтерація. Ладовий хроматизм			
Кількість балів за модуль	139 балів				134 балів			
Практичні	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми практичних занять	Септакорд II ступеня та його обернення (4 год)	Септакорд VII ступеня та його обернення (4 год)	Внутрішньо-функціональне розв'язання головних септакордів ладу (6 год)	Тризвуки побічних ступенів ладу (4 год)	Ладова альтерація в мажорі та мінорі (6 год)	Альтеровані інтервали та акорди ладу (4 год)	Прохідний та допоміжний хроматизми (4 год)	Хроматична гама (4 год)
Практичні заняття	(1+10)*2	(1+10)*2	(1+10)*3	(1+10)*2	(1+10)*3	(1+10)*2	(1+10)*2	(1+10)*2
Самостійна робота	5	5		5		5	5	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)			
Разом	273 балів							

8.Рекомендовані джерела

Основні

1. Вознюк П. Т., Поляковська С. П. Гармонія: навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації. - Вінниця : Нова Книга, 2019. - 144 с.
2. Іванова О.В. Практичні завдання з фортепіано у курсі гармонії з аудіоприкладами: посібник. - Київ, 2019. - 21 с.
3. Качмар О. Основи теорії музики: методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи для студентів I курсу. Освітньо-кваліфікаційний рівень "Бакалавр"/Качмар О. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. - 32 с
4. Кречко Н.М.. Музичне мистецтво України (питання історії, педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія. - Київ : Ліра-К, 2017. - 204 с.
5. Мартинюк Л. В. Сольфеджіо (інтонаційні вправи). - Кам'янець - Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. - 62 с.
6. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень : нотне видання . - 2017 : Музична Україна, 2019. - 112 с.
7. Сольфеджіо на основі сучасної джазової та естрадної музики: навчальний посібник. - Вінниця : Нова Книга, 2013. - 148 с.
8. Сінельнікова В. В., Попова А. Б.. Актуальні аспекти сучасного українського музичного мистецтва : монографія /. - Київ : Ліра-К, 2017. - 212 с.
9. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник. - Київ : Академія, 2016. - 240 с.
10. Шульгіна В. Д. Українська музична педагогіка: підручник – Київ : НАКККіМ, 2016. - 264 с.

Додаткові

1. Афоніна О. С. Сольфеджіо : навчальний посібник. - Вінниця : Нова Книга, 2013. - 223 с.
2. Афоніна О.С. Сольфеджіо (6-7кл.). К.: Мелосвіт, 2006.
3. Мілка Є., Шевченко М. Гармонічне сольфеджіо /Є. Мілка, М. Шевченко. – Київ, 1978.
4. Смаглій Г. А., Маловик Л. В. Основи теорії музики 2. вид., доп. і перероб. / Г. Смаглій, Л. Маловик. – Харків : Факт, 2001. – 384 с.
5. Смаглій Г.А., Маловик Л.В.Основи теорії музики: Підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтв. – 2 – ге вид., і перероб.– Х : Факт, 2001.– С. 20, 24.
- 6.Столова Є. Музичний диктант (двоголосся, триголосся і чотириголосся) / Є. Столова. – Київ : Муз. Україна, 1978.
- 7.Флис В., Якуб'як Я. *Сольфеджіо* для 1-4 класів. Підручники для музичних шкіл. Музична Україна, 1987

8.Стронько Б. Ю. Диктанти з сольфеджіо (одноголосні, інтервально-акордові, гармонічні), аудіо-диск. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації / Б. Стронько. – Вінниця : Нова Книга, 2008.

8.Додаткові ресурси

1. Іванова О.В. Практичні завдання з фортепіано у курсі гармонії з аудіоприкладами: посібник. - Київ, 2019. - 21 с. <https://cutt.ly/O8mt4oH>
2. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник. - Київ : Академія, 2016. - 240 с. <https://cutt.ly/i8mfyzs>
3. Шульгіна В. Д. Українська музична педагогіка: підручник – Київ : НАКККіМ, 2016. - 264 с. <https://cutt.ly/Q8mtS7Y>

